

Số: 1197/STP-TTr
V/v tham gia ý kiến dự thảo
Luật Công chứng (sửa đổi)

Hưng Yên, ngày 17 tháng 9 năm 2024

Kính gửi: Đoàn Đại biểu Quốc hội tỉnh

Ngày 16/9/2024, Sở Tư pháp nhận được Công văn số 145/ĐĐBQH-CTQH ngày 16/9/2024 của Đoàn Đại biểu Quốc hội tỉnh về việc tham gia ý kiến đối với dự thảo Luật Công chứng (sửa đổi), Sở Tư pháp đã tổ chức lấy ý kiến đối với các tổ chức, đơn vị có liên quan. Tổng hợp kết quả, Sở Tư pháp tham gia một số ý kiến như sau:

1. Về sự cần thiết ban hành Luật Công chứng (sửa đổi)

Sau gần 10 năm thực hiện Luật Công chứng năm 2014 hoạt động công chứng đã dần đi vào ổn định, nền nếp, nhất là việc xã hội hóa hoạt động công chứng được xã hội đánh giá cao; số lượng, chất lượng các tổ chức hành nghề công chứng và công chứng viên không ngừng được nâng cao. Tuy nhiên, cùng với sự phát triển kinh tế - xã hội, Luật Công chứng năm 2014 đã bộc lộ nhiều hạn chế, bất cập cần thay đổi kịp thời như: trình tự, thủ tục công chứng còn nhiều điểm không phù hợp; hoạt động công chứng chưa bắt kịp được với trình độ phát triển công nghệ thông tin; việc bổ nhiệm, miễn nhiệm công chứng viên còn một số điểm chưa phù hợp...

Để kịp thời khắc phục những tồn tại hạn chế nêu trên, việc Bộ Tư pháp xây dựng và tham mưu Chính phủ trình Quốc hội ban hành Luật Công chứng sửa đổi (sau đây gọi tắt là dự thảo Luật) là cần thiết để đáp ứng nhu cầu của hoạt động công chứng trong điều kiện phát triển kinh tế - xã hội hiện nay.

2. Về một số ý kiến tham gia

Sở Tư pháp nhất trí cao với hầu hết các nội dung của dự thảo Luật. Tuy nhiên, để hoàn thiện hơn nữa dự thảo Luật, Sở Tư pháp xin tham gia một số ý kiến như sau:

- Khoản 4 Điều 8 dự thảo Luật quy định về một trong các tiêu chuẩn để bổ nhiệm công chứng viên là: “Có thời gian công tác pháp luật từ đủ 03 năm trở lên tại các cơ quan, tổ chức sau khi đã có bằng cử nhân luật, thạc sĩ luật hoặc tiến sĩ luật”. So với quy định hiện nay thì tiêu chuẩn này đã giảm 02 năm (Luật hiện hành quy định là 05 năm). Theo chúng tôi, đây là quy định chưa phù hợp với mục đích, quan điểm xây dựng dự thảo Luật là nâng cao chất lượng, trình độ chuyên môn, phẩm chất đạo đức của công chứng viên, lấy công chứng viên là trung tâm như trong Tờ trình dự thảo Luật. Đồng thời, vì tính chất công việc đặc thù của một công chứng viên được ví như “thẩm phán phòng ngừa”

nên cần những người có trình độ pháp luật chuyên sâu. Vì thế, đề nghị cơ quan soạn thảo giữ nguyên quy định tiêu chuẩn về thời gian công tác pháp luật là 05 năm như quy định hiện hành.

- Điểm a khoản 3 Điều 9 dự thảo Luật quy định về các trường hợp được giảm một phần hai thời gian đào tạo nghề công chứng gồm: *“Người đã có thời gian từ đủ 05 năm trở lên làm thẩm phán, kiểm sát viên, điều tra viên, thẩm tra viên chính ngành Tòa án, chấp hành viên trung cấp, thẩm tra viên chính thi hành án dân sự, kiểm tra viên chính ngành kiểm sát, trợ giúp viên pháp lý hạng II, thanh tra viên chính ngành tư pháp, chuyên viên chính, nghiên cứu viên chính, giảng viên chính trong lĩnh vực pháp luật”*. Đề nghị bổ sung đối tượng *“người làm công tác quản lý nhà nước về lĩnh vực công chứng”* cũng được giảm một phần hai thời gian đào tạo nghề công chứng. Trên thực tế, đây là những người đã trực tiếp quản lý, thực hiện về nghề công chứng nên đã có kiến thức chuyên sâu về lĩnh vực này, vì thế không cần thiết phải đào tạo nghề công chứng trong thời hạn 12 tháng mà vẫn có thể thực hiện các hoạt động về công chứng khi được bổ nhiệm.

- Khoản 3 Điều 11 dự thảo Luật quy định về trách nhiệm của Sở Tư pháp phải: *“...cấp theo thẩm quyền hoặc yêu cầu cơ quan khác có thẩm quyền cấp Phiếu lý lịch tư pháp số 2 của người đề nghị bổ nhiệm công chứng viên theo trình tự, thủ tục của pháp luật về lý lịch tư pháp...”*. Tuy nhiên, theo quy định tại Điều 41 của Luật Lý lịch tư pháp thì *“Phiếu lý lịch tư pháp số 2 cấp cho cơ quan tiến hành tố tụng quy định tại khoản 2 Điều 7 của Luật này và cấp theo yêu cầu của cá nhân để người đó biết được nội dung về lý lịch tư pháp của mình”*; Đồng thời, Phiếu lý lịch tư pháp số 2 là loại giấy tờ mang tính nhân thân bí mật của người yêu cầu cấp nên tại khoản 2 Điều 46 Luật Lý lịch tư pháp cũng quy định *“trường hợp cá nhân yêu cầu cấp Phiếu lý lịch tư pháp số 2 thì không được ủy quyền cho người khác làm thủ tục cấp Phiếu lý lịch tư pháp”*. Vì thế, đề nghị cơ quan soạn thảo cân nhắc quy định nêu trên cho phù hợp với quy định của Luật Lý lịch tư pháp.

- Điểm g khoản 2 Điều 14 dự thảo Luật quy định về một trong các trường hợp bị miễn nhiệm là: *“Bị xử phạt vi phạm hành chính từ 03 lần trở lên về hoạt động hành nghề công chứng trong thời hạn 12 tháng”*. So với quy định về điều kiện bị miễn nhiệm của pháp luật hiện hành (*điểm e khoản 2 Điều 15*) thì quy định này ít mang tính chất răn đe hơn. Theo quy định của pháp luật hiện hành, công chứng viên bị xử phạt vi phạm hành chính đến lần thứ 3 trong suốt quá trình hành nghề sẽ bị miễn nhiệm. Điều này làm tăng trách nhiệm, ý thức nghề nghiệp của công chứng viên trong quá trình hành nghề. Vì thế, đề nghị cơ quan soạn thảo nghiên cứu quy định về điều kiện bị miễn nhiệm công chứng viên như quy định hiện hành để nâng cao trách nhiệm của công chứng viên trong quá trình hoạt động hành nghề.

- Đề nghị cơ quan soạn thảo nghiên cứu bỏ quy định điều kiện của Trưởng

phòng công chứng phải là công chứng viên được quy định tại khoản 3 Điều 17 dự thảo Luật. Bởi lẽ, việc luân chuyển cán bộ hiện nay đang được thực hiện ở nhiều ngành, nhiều lĩnh vực, trong đó có ngành Tư pháp; nếu quy định cứng Trưởng phòng công chứng phải là công chứng viên thì việc luân chuyển cán bộ sẽ khó có thể thực hiện được. Dự thảo Luật nên quy định theo hướng linh hoạt, Trưởng Phòng công chứng có thể là công chứng viên hoặc không để đảm bảo công tác quy hoạch, bổ nhiệm, luân chuyển công chức được linh hoạt, chủ động và phù hợp với các quy định của Đảng về công tác cán bộ.

- Về mô hình tổ chức Văn phòng công chứng được quy định tại Điều 21 dự thảo Luật. Đa số các ý kiến tham gia đề nghị quy định Văn phòng công chứng cần được tổ chức và hoạt động với hình thức của công ty hợp danh theo Phương án 01 của dự thảo Luật bởi những lý do sau:

+ Công chứng không chỉ là ngành, nghề đầu tư kinh doanh có điều kiện mà còn là hoạt động hỗ trợ tư pháp, là một dịch vụ công nên cần bảo đảm tính liên tục, ổn định của việc cung cấp dịch vụ, đáp ứng tốt hơn nhu cầu công chứng của cá nhân, tổ chức trong thời gian dài, tại những địa bàn ổn định, tránh những xáo trộn không đáng có để phục vụ lợi ích của 1 số ít người.

+ Đồng thời, thực tế thì với Văn phòng công chứng có 02 công chứng viên thì khi 01 công chứng viên ốm đau hoặc nghỉ việc riêng, công chứng viên thực hiện công chứng ngoài trụ sở thì còn có công chứng viên khác để tiếp nhận và giải quyết kịp thời, đầy đủ yêu cầu công chứng của người dân, doanh nghiệp; trường hợp một công chứng viên chết hoặc bị miễn nhiệm thì Văn phòng công chứng không phải chấm dứt hoạt động, người yêu cầu công chứng có thể thực hiện các việc sửa đổi, bổ sung, cấp bản sao thuận lợi...

+ Ngoài ra, hiện nay số lượng công chứng viên trong cả nước đã cơ bản bảo đảm đủ số lượng để mỗi tổ chức hành nghề công chứng có ít nhất 02 công chứng viên và Bộ Tư pháp đã có kế hoạch tổ chức kỳ thi kiểm tra kết quả tập sự hành nghề công chứng sẽ diễn ra vào Quý 4 năm 2024 nên sắp tới sẽ có thêm nhiều công chứng viên được bổ nhiệm và đảm bảo số lượng công chứng viên sẽ tăng lên nhiều trong thời gian tới.

Vì thế, Sở Tư pháp cho rằng về loại hình Văn phòng công chứng vẫn cần được tổ chức và hoạt động theo hình thức của Công ty hợp danh như quy định hiện hành.

- Điểm a khoản 1 Điều 30 dự thảo Luật quy định Văn phòng công chứng bị tạm ngưng hoạt động khi *“Toàn bộ công chứng viên hợp danh của Văn phòng công chứng bị tạm đình chỉ hành nghề công chứng hoặc bị tước quyền sử dụng Thẻ công chứng viên có thời hạn”*. Trong hoạt động của Văn phòng công chứng ngoài các công chứng viên hợp danh còn có thể có các công chứng viên làm việc theo chế độ hợp đồng. Vì thế, trong trường hợp toàn bộ các công chứng viên hợp danh của Văn phòng công chứng bị tạm đình chỉ hành nghề công chứng hoặc bị tước quyền sử dụng Thẻ công chứng viên có thời hạn nếu Văn phòng công chứng có công chứng viên làm việc theo chế độ hợp đồng thì hoạt động

của Văn phòng công chứng có thể tiếp tục được thực hiện. Các công chứng viên hợp danh không hoạt động hành nghề công chứng mà chỉ thực hiện các hoạt động để quản lý và điều hành hoạt động của Văn phòng (*trả lương nhân viên, ký báo cáo...*), còn hoạt động hành nghề công chứng có thể do các công chứng viên làm việc theo chế độ hợp đồng thực hiện. Vì thế, đề nghị cơ quan soạn thảo nghiên cứu quy định thêm cho phù hợp.

- Điểm c khoản 1 Điều 31 dự thảo Luật quy định về một trong các trường hợp bị thu hồi quyết định cho phép thành lập Văn phòng công chứng là “*Văn phòng công chứng không hoạt động liên tục từ 03 tháng trở lên, trừ trường hợp do tạm ngừng hoạt động theo quy định tại Điều 30 của Luật này*”. Trên thực tế, đây là quy định khó thực hiện cho cơ quan quản lý nhà nước khi tiến hành đánh giá tiêu chí “*không hoạt động liên tục từ 03 tháng trở lên*”. Bởi lẽ, Văn phòng công chứng có thể lý giải theo hướng Văn phòng vẫn mở cửa hoạt động nhưng không phát sinh việc công chứng, chứng thực do không có khách hàng yêu cầu thực hiện. Trường hợp này, dễ nảy sinh nhiều cách hiểu, cách làm khác nhau giữa các địa phương. Đề nghị cơ quan soạn thảo nghiên cứu quy định cụ thể, rõ ràng hơn để thực hiện thống nhất trên toàn quốc.

Trên đây ý kiến tham gia của Sở Tư pháp đối với dự thảo Luật Công chứng (*sửa đổi*). Sở Tư pháp trân trọng gửi Đoàn Đại biểu Quốc hội tỉnh tổng hợp./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Giám đốc Sở (để b/cáo);
- Lưu: VT, TTr.

**KT. GIÁM ĐỐC
PHÓ GIÁM ĐỐC**

Ngô Hải Hoàn